

Om behovet for en voksenopplæringsreform. To eksempler fra Finnmark.

Det er på tide med en gjennomgripende utdanningsreform på voksenopplæringsfeltet.

Eldrebølge, utenforskap, integreringsutfordringer, svak rekruttering til flere yrker og et arbeidsliv som krever løpende omstilling av arbeidskraften. Det er mange viktige grunner for å fjerne begrensningene i retten til videregående utdanning for voksne.

Om videregående utdanning gjøres enkelt og fritt tilgjengelig for alle voksne vil samfunnsgevinsten kunne bli betydelig. Et par eksempler fra Finnmark kan illustrere dette.

Foreldres utdanning og frafall i skolen.

Tidligere død, dårligere helse, arbeidsledighet og lavere livsinntekt enn resten av landet er de alvorlige følgene av at Finnmark har det desidert laveste utdanningsnivået i Norge. Rundt 16000 personer har grunnskole som høyeste fullførte utdanning, det er omlag 30 % av den voksne befolkningen.

Det er en klar samvariasjon mellom foreldres utdanningsnivå og barnas skoleprestasjoner. Av finnmarkselever med foreldre med grunnskole som eneste utdanning, er det bare 19% som fullfører videregående på normert tid (SSB). For hver elev i Finnmark som ikke fullfører videregående skole skapes også et grunnlag for framtidige dropouts. Det lave utdanningsnivået i Finnmark gjenspeiler seg selv.

En voksenopplæringsreform som løfter utdanningsnivået i foreldregenerasjonen vil være et viktig bidrag til at færre unge mislykkes i skolen. «Tidlig innsats» bør også omfatte å utdanne voksne.

En åpen videregående skole for alle voksne.

I flere tiår har Alta videregående skole hatt en åpen kveldsskole. På kveldskurset «Generell studiekompetanse for voksne» får alle plass, uavhengig om de har rett til videregående utdanning eller ikke. Her skaffer deltakere seg inngangsbilletten til videre studier, trygge jobber og et godt liv.

Kurset har årlig mellom 70 og 90 deltakere. Tilbudet er godt kjent, og påmelding og inntak er ubyråkratisk. I mange år utgjorde voksne helt uten videregående utdanning flertallet av deltakerne på kurset. Noen var formidlet via NAV. De siste årene har tilbudet fått økende pågang fra unge som har gjennomført videregående utdanning, brukt opp ungdomsretten og trenger å komplettere et ufullstendig vitnemål. Det er også stadig flere voksne innvandrere/flyktninger som gjennom kveldsskolen både får en flott integreringsarena og en mulighet til å entre det norske utdanningssystemet. En helt ny gruppe deltakere ønsker å forbedre karakterene i norsk og matematikk for å kvalifisere seg til lærerutdanningen.

Det er langt flere voksne som ønsker, trenger og bør få tilgang til gratis videregående utdanning enn de som har rett etter dagens lovgivning.

En voksenopplæringsform som åpner - og rydder opp.

Voksenopplæringsfeltet i Norge er svært fragmentert og uoversiktlig. Det er preget av mange ulike brukergrupper, aktører, tiltak og tilbud. Utfordringene med å få til et godt tverrsektorielt samarbeid mellom utdannings-, integrerings-, og arbeidsmarkedsmyndighetene er velkjente.

Det er på tide å rydde opp, standardisere løsninger og gjøre videregående opplæring for voksne lettere tilgjengelig. Kanskje er det best å samle oppgavene knyttet til voksenopplæring på ett av forvaltningsnivåene.

Alta 12.09.2018

Per Bye

Lektor/avdelingsleder OPUS

Alta vgs.